

AFTRAPNOTITIE

Ruim baan voor
Energiegemeenschappen

Energiegemeenschappen in hun kracht als volwaardige spelers in het (lokale) energielandschap.

Kraaksessies 2024

14 mei Arnhem; 4 juni Utrecht; 20 juni Rotterdam

transitiereizen

AFTRAPNOTITIE

Ruim baan voor Energiegemeenschappen

Inhoudsopgave

1. Aanleiding, doel, werkvorm 3
2. Samenvatting Community of Practice 2023: bouwstenen, valuecase, goed verhaal 4
3. Behoeftte aan stevig staan: bouwstenen, argumenten, taaie vragen 5
4. Concrete vragen en wensen van de initiatieven 7
5. Programma van de drie kraaksessies 9

1. Aanleiding, doel, werkvorm

In het najaar van 2023 organiseerden LSA Bewoners en Transitierizen een Community of Practice voor (startende) Energiegemeenschappen. We organiseerden voor een groep initiatieven drie inspirerende bijeenkomsten waarin veel kennis en praktijkervaring werd gedeeld. De groep gaf aan behoefte te hebben aan een vervolg.

Vandaar dat we dit voorjaar een aantal bijeenkomsten willen organiseren en wel in de vorm van drie kraaksessies. In deze sessies gaan we verdiepende gesprekken voeren en een aantal taaie vragen kraken om daadwerkelijk tot oplossingsrichtingen te komen. Doel is om elkaar meer in eigen kracht te zetten zodat de initiatieven een stap kunnen maken om een volwaardig speler in het (lokale) energielandschap te worden.

LSA Bewoners

Carla Delgado Swiatkowski: carla@lsabewoners.nl

Transitierizen

Carla Onderdelinden: carla@transitierizen.nl

Patricia van der Haak: patricia@transitierizen.nl

2. Samenvatting Community of Practice 2023

In de eerste Community of Practice zijn de volgende vragen besproken, verkend en uitgediept:

- Wat is een Energiegemeenschap?
- Welke bouwstenen heb je nodig om een Energiegemeenschap te vormen?
- Wat is de waarde van een Energiegemeenschap voor de gemeenschap zelf en voor anderen (overheden, maatschappelijke organisaties, bedrijven)?
- Wat is de call to action die lokaal en nationaal nodig is om de ontwikkeling van Energiegemeenschappen mogelijk te maken en te versnellen?

Meer informatie

We adviseren je ter voorbereiding de samenvatting en de verslagen te lezen.

Zie de bijlage: Samenvatting Community of Practice 2023

Zie de website van LSA Bewoners voor de verslagen van de Community of Practice van 2023:

<https://www.lsabewoners.nl/bijeenkomsten/community-of-practice-ruim-baan-voor-energiegemeenschappen/>

3. Behoefte aan stevig staan: bouwstenen, argumenten, antwoorden op taaie vragen

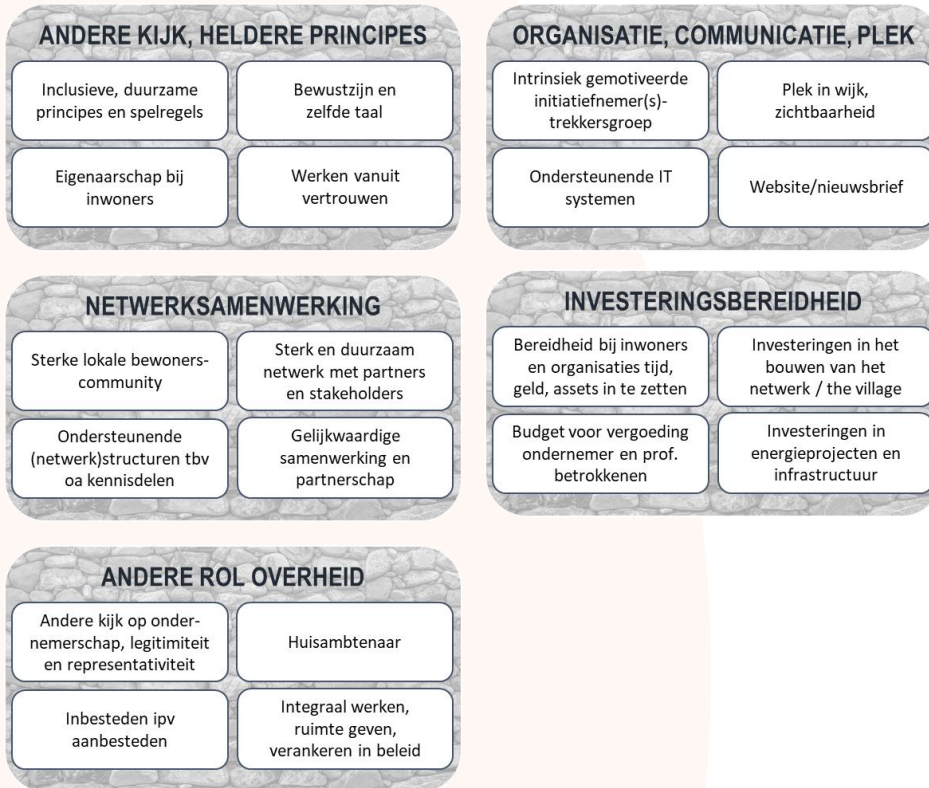
Overheden en inwoners voelen inmiddels wel aan dat Energiegemeenschappen interessant zijn, maar het is nog best lastig om goed onder woorden te brengen wat er nu precies anders is en wat er precies nodig is om ze daadwerkelijk te realiseren. Dat komt doordat Energiegemeenschappen de energievoorziening op een heel andere manier organiseren. Ze werken bijvoorbeeld met andere principes (denk aan zelforganisatie of lokaal eigenaarschap) en bouwen een genetwerkte structuur die samenwerking mogelijk maakt. Kortom, het is heel erg nieuw en veelomvattend wat deze initiatieven doen.

De bouwstenen (zie volgende pagina) die we in de eerste reeks bijeenkomsten benoemd hebben, geven een gedragen beeld van wat nodig is maar de precieze onderbouwing ontbreekt nog. We hebben het dan over het antwoord op de vraag waarom juist deze bouwstenen cruciaal zijn en hoe je ze dan kan ontwikkelen.

Hierdoor kunnen Energiegemeenschappen momenteel nog onvoldoende overtuigend zijn in hun waardepropositie. Dat maakt het lastig om bijvoorbeeld investeerders aan te trekken of partners aan te haken. Terwijl dat laatste wel nodig is om Energiegemeenschappen door te ontwikkelen tot volwaardige spelers in het (lokale) energielandschap. Hier gaan we tot de zomer in drie kraaksessies aan werken.

Bouwstenen uit de Community of Practice van 2023

Belangrijk vragen voor de kraaksessies

Wat hebben Energiegemeenschappen nodig aan verdieping op de bouwstenen in hun huidige praktijk?

Welke handreikingen en argumentatie hebben Energiegemeenschappen nodig om goed te kunnen bouwen aan hun gemeenschap (en de samenwerking met inwoners, overheden en andere lokale partners te zoeken)?

Wat kunnen faciliterende overheden en maatschappelijke organisaties (zoals een Woningbouwcorporatie of een Welzijnsorganisatie) concreet regelen en doen om de ontwikkeling van zelforganiserende Energiegemeenschappen mogelijk te maken?

4. Concrete vragen en wensen van de initiatieven

Vragen en wensen voor verdieping en vervolg van de deelnemers aan de Community of Practice 2023

Proces

Hoe organiseren we het ontwikkelproces? Wat zijn de processtappen richting Energiegemeenschap, zowel op inwonersniveau als op bestuurlijk niveau?

Mogelijk maken / voorzien in de benodigde randvoorwaarden

Verdiepen op de bereidheid van inwoners en organisaties om tijd, geld, assets in te zetten voor het mogelijk maken van Energiegemeenschappen / coöperaties.

Samenwerken met gemeente

Samen ontwikkelen met gemeente, hoe dan?

Intervisie en excursie

Behoefte aan sparren met elkaar en bij elkaar in de keuken kijken. De positieve flow ervaren (het werk kan namelijk erg taai zijn).

Opbrengst van de enquête en telefonische interviews

We hebben een enquête naar de deelnemers van de eerste reeks bijeenkomsten gestuurd. Er hebben vier initiatieven gereageerd. Op basis van de reacties uit de enquête hebben wij de volgende gespreksonderwerpen voor de kraaksessies benoemd:

Belangrijkste praktijkvragen, belemmeringen of knelpunten waar de initiatieven tegenaan lopen:

- Hoe krijgen we inwoners mee (in acties, onderling delen, lokaal eigenaarschap)?
- Argumentatie waarom je de energietransitie mét inwoners zou moeten willen, i.p.v. grote stappen snel thuis met marktpartijen.
- Onbekendheid met coöperaties als organisatievorm bij zowel inwoners als systeemwereld.
- Hoe leg je de waarde van je initiatief goed uit?
- Wat is de boodschap die niemand kan ontkrachten, iedereen wil?
- Samenwerking met de gemeente en andere partners, onder meer hoe krijg je zowel ambtenaren, als College als raadsleden op één lijn?
Gewoon beginnen of eerst politiek bewerken of tegelijkertijd?
- Organisatieniveau van coöperaties is in meeste gevallen nog zwak, behoefte aan professionalisering.
- Mensen die nu al individueel aan de slag gaan kunnen een belemmering vormen voor collectief betere en goedkopere oplossingen.
- Buurtenergiesystemen zijn een oplossing voor o.a. netcongestie. Hoe krijgt een relatief klein initiatief partnerschap (met o.a. het netwerkbedrijf) en middelen voor voorfinanciering en onderzoek?

Belangrijkste bouwstenen om op te verdiepen:

- Eigenaarschap bij inwoners, hoe krijgen we ze mee?
- Gelijkwaardige samenwerking en partnerschap, wederzijds begrip.
- Bereidheid bij inwoners en partners om tijd, geld en assets in te zetten.
- Investerings in het bouwen van het netwerk/ de community .
- Inbesteden i.p.v. aanbesteden.

5. Programma van de drie kraaksessies

De kraaksessies zijn praktisch van aard, sociaal ondernemend gericht en hebben als doel om initiatieven en hun partners verder in stelling te brengen om de benodigde community, samenwerking, financiering en organisatorische speelruimte voor elkaar te krijgen. De kraaksessies zijn zo vorm gegeven dat ze als losse sessies te volgen zijn. Het is ook mogelijk om ze alle drie te volgen.

KRAAKSESSIE 1 - In je eigen kracht staan

14 mei 2024 - 12.00-17.00 uur, inclusief lunch

Locatie: wijkbedrijf DAZO, Spijkerstraat 125, 6828 DC Arnhem

KRAAKSESSIE 2 - Eigenaarschap in de Energiegemeenschap

4 juni 2024 - 12.00-17.00 uur, inclusief lunch

Locatie: Lokaal Wittevrouwen, Griftstraat 2, 3572 GV Utrecht

KRAAKSESSIE 3 - Samenwerking in een businesscase

20 juni 2024 - 12.00-17.00 uur, inclusief lunch

Locatie: Buitenplaats van Brienoord, Van Brienoord 5, 3077 AE Rotterdam.

Programma Kraaksessie 1 - In je eigen kracht staan

14 mei 2024 - 12.00-17.00 uur, inclusief lunch

Locatie: wijkbedrijf DAZO, Spijkerstraat 125, 6828 DC Arnhem

12.00 - 12.30 uur Inloop en lunch

12.30 - 12.45 uur Welkom, doel, programma, locatie

12.45 - 13.30 uur Kennismaken (persoonlijke drijfveren)

13.30 - 15.00 uur Workshop 1 - in je eigen kracht staan

15.00 - 15.30 uur Pauze en rondkijken locatie

15.30 - 16.30 uur Workshop 2 - taaie vragen en oplossingsrichtingen

16.30 - 17.00 uur Opbrengst benoemen en afronding

Resultaat Kraaksessie 1

Aan het eind van kraaksessie 1 heb je antwoord op de volgende vragen:

- Wat is je ambitie? Waar staat jouw initiatief over 3 jaar? En over 10 jaar?
- Wat is je USP? Waarom ben je beter dan Vattenfall?
- Hoe ziet je groeipad eruit, wat doet je initiatief om je ambitie te realiseren?
- Hoe ziet je businesscase eruit en je organisatiemodel?
- Wat moet je initiatief professioneel gaan inregelen om structureel betrouwenswaardig te zijn naar klanten en partners?
- Welke menskracht en middelen heb je nodig en waar haal je die vandaan?

Programma Kraaksessie 2 - Eigenaarschap in de Energiegemeenschap

4 juni 2024 - 12.00-17.00 uur, inclusief lunch

Locatie: Lokaal Wittevrouwen, Griftstraat 2, 3572 GV Utrecht

12.00 - 12.30 uur Inloop en lunch

12.30 - 12.45 uur Welkom, doel, programma, locatie

12.45 - 13.30 uur Kennismaken

13.30 - 15.00 uur Workshop 1 - inwoners betrekken

15.00 - 15.30 uur Pauze en rondkijken locatie

15.30 - 16.30 uur Workshop 2 - inwoners eigenaar maken

16.30 - 17.00 uur Opbrengst benoemen en afronding

Resultaat Kraaksessie 2

Aan het eind van kraaksessie 2 heb je antwoord op de volgende vragen:

- Hoe organiseren we dat ons initiatief 2x zoveel leden heeft aan het einde van het jaar?
- Wanneer zou een inwoner 1.000 euro of 100 uur tijd investeren in een energie-initiatief?
- Welke mindset is nodig voor de ontwikkeling naar een energiegemeenschap?
- Hoe maken we inwoners mede-eigenaar van de energiegemeenschap?
- Hoe ziet de klantreis naar eigenaarschap eruit?
- Welke taken en rollen kunnen inwoners oppakken?

Programma Kraaksessie 3 - Samenwerking in een businesscase

20 juni 2024 - 12.00-17.00 uur, inclusief lunch

Locatie: Buitenplaats van Brienoord, Van Brienoord 5, 3077 AE Rotterdam.

- 12.00 - 12.30 uur Inloop en lunch
- 12.30 - 12.45 uur Welkom, doel, programma, locatie
- 12.45 - 13.30 uur Kennismaken
- 13.30 - 15.00 uur Workshop 1 - to do lijst gemeente en partners maken
- 15.00 - 15.30 uur Pauze en rondkijken locatie
- 15.30 - 16.30 uur Workshop 2 - taaie vragen carroussel
- 16.30 - 17.00 uur Opbrengst benoemen en afronding

Resultaat Kraaksessie 3

Aan het eind van kraaksessie 3 heb je antwoord op de volgende vragen:

- Waarom is zelforganisatie beter / leuker dan lekker makkelijk commercieel inkopen?
- Onder welke voorwaarden willen de gemeente en andere partners investeren in de doorontwikkeling van je initiatief / de businesscase?
- Wat krijgen de gemeente/partners hiervoor terug?
- Hoe ziet het gemeentelijke beleid er idealiter uit?
- Welke mindset en structuren moeten de gemeente/partners gaan loslaten, vastpakken en opbouwen ten gunste van de Energiegemeenschap?
- Hoe regel je dat de gemeente gaat investeren?
- Hoe bouwen we een goede relatie, wederzijds begrip?
- Welke problemen kan de gemeente oplossen?
- Kunnen initiatieven taaie vragen collectief oplossen?

Colofon

Deze Kraaksessies zijn een samenwerking van LSA Bewoners en Transitierereizen.

www.lsabewoners.nl

www.transitiereizen.nl

Voorjaar 2024

transitiereizen

Foto omslag: vrij gebruik, Pixabay

